

Isabelle Öberg
Kyrkogårdsföreståndare
Djurö, Möja och Nämdö församling
Box 40
139 02 Djurhamn

Stockholm 2024-04-22

Besiktningens utlåtande avseende två särskilt skyddsvärda parklindor på Djurö kyrkogård

Uppdrag

På uppdrag av Isabelle Öberg (Djurö, Möja och Nämdö församling) besiktigade Daniel Daggfeldt (TrädMästarna AB) Djurö kyrkogårds två gamla parklindor. Frågor kring trädens kondition och framtidsförutsättningar föranledde besiktningen som utfördes okulärt 2024-04-12.

Historik

Parklindarna kan ha planterats på kyrkogården då kyrkan (Djurhamns kapell) invigdes 1683. Vid den tiden importerades holländsk parklind till bl.a. Drottningholms slottspark via Djurhamn.

Utifrån lindarnas grovlek, barkstruktur och form, bedöms träden mycket väl kunna vara drygt 300 år gamla. Kronorna uppvisar historiska beskärningsnivåer som indikerar att träden hamlades på ett tidigt stadium. Troligtvis toppades de vid plantering (eller inför transporten på segelfartyg till Sverige) och beskars därefter regelbundet vid bestämda hamlingspunkter vilket var brukligt för importerad parklind i alléer och parker under 1600- och 1700-talet.

En trädbesiktning utförd av Svartsjö trädkonsult från augusti 2010 visar träden med fullt utvecklade kronor och god vitalitet men med strukturella defekter som bedömdes som alvarliga.

Rekommendationen var att avlasta träden kraftigt genom beskärning till historiska hamlingsnivåer. Denna säkerhetsbeskärning utfördes kort där efter vilket minskade riskerna med träden men påverkade samtidigt lindarnas fysiologiska kondition negativt med stora snittytor som följd och dysfunktionell splintved.

2011 besiktigade TrädMästarna lindarna genom tomografi och kunde konstatera stammarnas omfattande rötskador. Lindarna har därefter hamlats vid olika tillfällen. Senast hösten 2023 av arboristen Calle Möller. Han kände hur instabila lindarna var i samband med att han beskars träden och rekommenderade då en ombesiktning.

Bild 1 och 2. Lindarna efter trädsäkringen 2010 och idag 2024-04-12. Lind nr 2 till vänster och lind nr 1 till höger. Träden blir successivt mer fragmentiserade.

TRÄDMÄSTARNA

Drottningholmsvägen 80 112 43 Stockholm
08-65 65 507 info@tradmastarna.se www.tradmastarna.se

Träden

De två parklindarna har mycket höga kulturhistoriska och biologiska värden och klassificeras som särskilt skyddsvärda och uppfyller samtliga Naturvårdsverkets tre kriterier:

- **Jätteträd:** Levande eller döda träd som är grövre än en meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd.
- **Mycket gamla träd:** Levande eller död gran, tall, ek och bok som är äldre än 200 år. Övriga trädslag som är äldre än 140 år.
- **Grova hålträd:** Levande eller döda träd som är grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i huvudstammen.

Parklindarna är därmed skyddade enligt miljöbalken och kräver samråd med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken för åtgärder som inte är av underhållskaraktär.

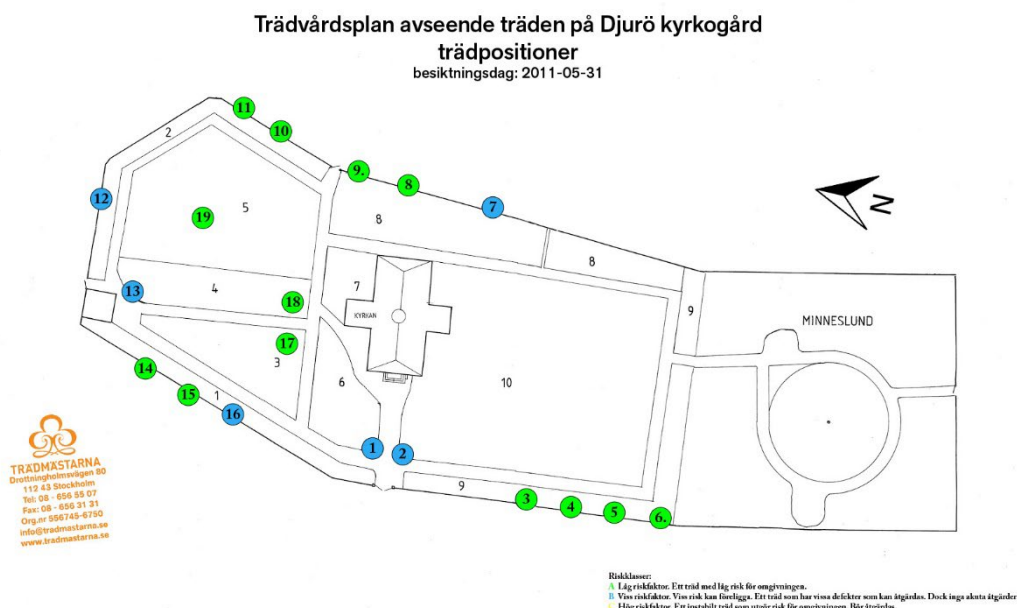

Bild 3. Trädpositioner.

Bild 4.

Träd nr 1

Parklind *Tilia x europaea*
Standiameter vid 130 cm över marknivå: 115 cm

Träd nr 2

Parklind *Tilia x europaea*
Standiameter vid 130 cm över marknivå: 177 cm

De två parklindarna framför Djurö kyrka. De infärgade områdena indikerar vilka delar av de kvarvarande kronorna som den avlastande beskärningen bör ske inom.

Kondition

Lindarnas strukturella och fysiologiska kondition försämras successivt. Flera olika rötsvampar verkar i träden, bl.a. påträffades rhizomorfer från honungsskivling (*Armillaria sp.*) högt uppe i lind nr 1.

Linden har ingen äkta kärnved och därmed dåliga vedegensaper. Splintveden är motståndskraftig så länge den lever och inte skadas. Tyvärr har de oundvikliga beskärningarna genom årens lopp påverkat splintvedens kondition negativt.

Vedkropparna är genomruttna och till stora delar döda. En omfattande sprickbildning löper genom hela stammen på lind nr 2. Träden uppvisar adaptiv tillväxt runt skador och försvagningar men dessa bedöms inte kunna kompensera för lindarnas strukturella svagheter.

Bild 5, 6 och 7. Bild 6 rhizomorfer från honungsskivling. Bild 7, sprickbildning hos lind nr 2.

Rekommendation

På grund av lindarnas successivt försämrade strukturella kondition rekommenderar jag att träden avlastas ytterligare enligt bild 4. Tre olika kronstabiliseringssystem (1 x järnstag, 3 x svensk trdvård vajersystem och 1 x Cobra 8 tons system) är monterade i lind nr 2. Dessa kan sitta kvar då rekommenderad beskärning ligger över stabiliseringselementen (Cobra systemet sitter fel och kan tas bort). Arboristerna som kommer utföra arbetet får avgöra vid vilka punkter beskärningen ska ske inom det angivna området.

Beskärningen får ses som en avvecklande åtgärd som tillåter att träden kan stå kvar under en tid till utan att utgöra en förhöjd risk mot omgivningen. Träden bör besiktigas med jämna mellanrum och kan med hjälp av palliativ trädvård leva vidare under många år framöver, även om ytterligare avlastande beskärning troligtvis kommer krävas framöver.

Församlingen arbetar nu med att föröka lindarna genom avläggare för att kunna plantera nya kloner av träden på vardera sida om grinden. På detta sätt kan det historiska växtmaterialet leva vidare på kyrkogården.

Daniel Daggfeldt
Konsulterande arborist
Mobil. 0709968774
E-poast: daniel@tradmastarna.se